

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący)

SSN Władysław Pawlak

SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Bank spółki akcyjnej w K.
przeciwko K. A.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 28 października 2022 r.,
zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 7 kwietnia 2022 r., sygn. akt I WSC 6/22 (I ACa 452/21)

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 31 sierpnia 2021 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oddalił apelację pozwanego K. A. od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z 4 września 2019 r. Pozwany wniósł skargę kasacyjną z wnioskiem o zwolnienie go od opłaty sądowej od tej skargi, powołując się na swoją trudną sytuację majątkową i życiową, wykazaną oświadczeniami, składanymi przy ubieganiu się o zwolnienie od kosztów sądowych na wcześniejszych etapach postępowania. Wskazał, że wskutek śmierci ojca, z którym pozwany mieszkał i z którego emerytury pozwany pokrywał koszty utrzymania, jego sytuacja uległa pogorszeniu i nie jest w stanie uiścić należnej od skargi opłaty sądowej.

Postanowieniem z 28 lutego 2022 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oddalił ten wniosek, a następnie postanowieniem z 7 kwietnia 2022 r. odrzucił skargę kasacyjną pozwanego jako nieopłaconą. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Apelacyjny podniósł, że nie są wiarygodne twierdzenia pozwanego, z zawodu radcy prawnego, co do osiąganego przez niego dochodu w kwocie 600 zł. i konieczności korzystania z pomocy finansowej rodziców będących emerytami. Okoliczność, że pozwany ma liczne zobowiązania wobec różnych podmiotów nie ma, zdaniem Sądu, znaczenia, albowiem należności z tytułu opłat sądowych przysługujących Skarbowi Państwa wyprzedzają inne zobowiązania strony. Pozwany ponadto powinien był, ze względu na zasadę odpłatności czynności procesowych, liczyć się z obowiązkiem ich poniesienia i poczynić w tym celu niezbędne oszczędności, zwłaszcza, że postępowanie w tej sprawie toczy się od 2018 r.

W zażaleniu na postanowienie odrzucające skargę kasacyjną, pozwany wniósł o jego uchylenie oraz skontrolowanie przez Sąd Najwyższy, na podstawie stosowanego odpowiednio art.380 k.p.c., zasadności postanowienia odmawiającego zwolnienia od opłaty kasacyjnej, której pozwany nie był w stanie ponieść.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Niezaskarżalne postanowienie sądu drugiej instancji, oddalające wniosek strony o zwolnienie od kosztów sądowych, należy do kategorii postanowień, o których mowa w art. 380 k.p.c., a przepis ten ma odpowiednie zastosowanie także w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Najwyższym (art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398²¹ k.p.c.). Jeśli skutkiem odmowy zwolnienia jest nieopłacenie skargi kasacyjnej i w rezultacie jej odrzucenie, Sąd Najwyższy może, na wniosek strony, rozpoznając zażalenie na postanowienie odrzucające skargę, rozpoznać także postanowienie odmawiające zwolnienia skarżącego od opłaty od skargi.

W zażaleniu na postanowienie z 7 kwietnia 2022 r. o odrzuceniu skargi kasacyjnej pozwany sformułował i uzasadnił powyższy wniosek oparty na art.380 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 lutego 2015 r., II CZ 94/14). W świetle składanych w toku postępowania oświadczeń pozwanego o jego stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, trafna jest teza pozwanego,

że jego sytuacja, w zakresie możliwości poniesienia opłaty od skargi kasacyjnej, nie uległa zmianie na lepsze w stosunku do sytuacji, uzasadniającej zwolnienie go od opłaty od apelacji w tej samej wysokości postanowieniem Sądu Apelacyjnego z 8 lipca 2021 r. (k.461 akt), lecz nawet pogorszeniu ze względu na utratę możliwości korzystania z finansowej pomocy ojca, który zmarł w dniu [...] 2022 r. W tej sytuacji niezasadne było odrzucenie skargi kasacyjnej, skoro pozwany wykazał, że nie jest w stanie uiścić opłaty od skargi kasacyjnej bez uszczerbku koniecznego utrzymania. Pozostawał przy tym w sytuacji gorszej od uznanej przez Sąd Apelacyjny za uzasadniającą zwolnienie go od opłaty od apelacji.

W tym stanie rzeczy, orzeczono, jak na wstępie (art.394¹ § 3 w zw. z art.398¹⁵ § 1 k.p.c.).

[as]